

بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۴ کل کشور

۱۷. نقش رسانه و ارتباطات جمعی

معاونت پژوهش‌های اجتماعی - فرهنگی
دفتر: مطالعات فرهنگی

کد موضوعی: ۲۷۰
شماره مسلسل: ۱۴۰۶۲
آذرماه ۱۳۹۳

به نام خدا

فهرست مطالب

۲.....	چکیده
۲.....	مقدمه
۳.....	بخش اول - بررسی تبصره‌های لایحه بودجه ۱۳۹۴ در حوزه رسانه
۶.....	بخش دوم - اعتبارات دستگاه‌های حوزه رسانه
۱۵.....	بخش سوم - اعتبارات برنامه‌های حوزه رسانه
۲۰.....	نتیجه‌گیری
۲۲.....	پیوست
۲۴.....	منابع و مآخذ

بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۴ کل کشور
۱۷. بخش رسانه و ارتباطات جمعی

راهبردهای پیشنهادی برای بررسی لایحه بودجه ۱۳۹۴ در مجلس شورای اسلامی

در راستای ارتقای کارآیی و اثربخشی بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۴ نسبت به سال‌های گذشته پیشنهاد می‌شود که نمایندگان و کمیسیون‌های محترم به موارد زیر تمرکز نمایند:

- **مبانی قانونی:** بررسی شود مبنای قانونی برآورد منابع و مصارف در بودجه در هر یک از امور بخشی و فرابخشی چیست؟

- **تغییر هزینه‌ها:** آیا مجموعه اعتباراتی که در هر یک از بخش‌های تخصصی (مانند مسکن، حمل و نقل، آموزش، بهداشت و...) پیش‌بینی شده است برای انجام وظایف آن حوزه (نه دستگاه) کافی است؟ دلیل تغییرات اعتبارات نسبت به سال قبل در هر یک از بخش‌ها چیست؟

- **عدم قانونگذاری جدید:** در بررسی احکام بودجه، احکامی که در صدد قانونگذاری جدید یا اصلاح قوانین دائمی در لایحه هستند حذف شوند و همچنین مجلس از ارائه پیشنهادهای جدید از این دست اجتناب کند تا مانع از درهم‌ریختگی نظام قانونی و حقوقی کشور شود.

- **عدم ورود به اصلاح ردیف‌های بودجه‌ای:** مجلس از ورود به اصلاح ردیف‌های بودجه‌ای به خصوص ردیف‌های ذیل قوه مجریه اجتناب کند که این امر ناقض صلاحیت نظارتی مجلس و نقض تفکیک قواست.

- **اعمال اصلاحات بودجه‌ای توسط دولت:** در نهایت اینکه، مجلس بجای اینکه خودش برای اصلاح لایحه بودجه دست به کار شود، با بررسی راهبردهای بودجه در هر یک از امور بخشی و فرابخشی، ظرفیت سیاسی و حقوقی لازم را برای اصلاح بودجه توسط دولت فراهم نماید.^۱

۱. برای اطلاعات بیشتر در این مورد به گزارش‌های «قواعد ناظر بر ارائه پیشنهادهای بودجه‌ای» به شماره مسلسل ۱۴۰۴۵ و «مجلس و بودجه: راهبردها و رویکردها» شماره مسلسل ۲۳۰۱۲۸۷۲ مراجعه شود.

چکیده

بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۴ نشان می‌دهد در مجموع کل اعتبارات برنامه‌های رسانه (جاری و عمرانی) مبلغ ۱۳,۴۷۳,۲۵۶ میلیون ریال است که نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۹۳ حدود ۱۹ درصد رشد داشته است. اعتبارات هزینه‌ای و عمرانی برنامه‌های حوزه رسانه در این لایحه نسبت به قانون بودجه ۱۳۹۳ به ترتیب با حدود ۱۳ و ۶۶ درصد رشد مواجه بوده است. این افزایش چشمگیر اعتبارات عمرانی می‌تواند زمینه حمایت‌های دولتی مندرج در ماده (۳) قانون برنامه پنجم را فراهم سازد. سهم اعتبارات برنامه‌های حوزه رسانه و ارتباطات جمعی از فصل فرهنگ، هنر، رسانه‌های جمعی و گردشگری در لایحه ۱۳۹۴ حدود ۲۷ درصد می‌باشد. از این میزان ۷۹/۵ درصد (۱۰,۶۸۹,۴۰۳ میلیون ریال) به صداوسیما اختصاص دارد و ۲۰/۵ درصد مابقی اعتبارات برای سایر رسانه‌ها پیش‌بینی شده است.

همچنین بررسی‌های به عمل آمده در لایحه بودجه سال ۱۳۹۴ نشان می‌دهد دولت در این لایحه جهت‌گیری عملیاتی داشته و در حوزه رسانه نیز گام‌هایی برداشته است. این تلاش‌ها در حوزه رسانه به جابجایی اعتبارات برخی برنامه‌ها، مانند دیون و بازخرید کارکنان و هزینه‌های مرتبط به بازنشستگان دولت و مانند آن منتهی شده و حال آنکه در برنامه‌ای مانند هدایت تبلیغات و اطلاع‌رسانی (ردیف ۳۰۲۷۲) که اعتبارات آن به میزان ۲۹۴ درصد نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۹۳ رشد داشته است، علی‌رغم اینکه شرح اقدامات آن هم در پیوست ۴ لایحه آمده ولی روشن نیست که به طور مشخص قرار است این اعتبارات برای کمک به تحقق کدام مفاد قانون برنامه پنجم صرف شود و نگرانی از اینکه این اعتبارات برای خدمات عمومی مفیدی مانند ارتقای توانایی‌های رسانه‌ای^۱ شهروندان مصروف نگردد همچنان وجود دارد.

مقدمه

سال ۱۳۹۴ آخرین سال اجرای برنامه پنجم توسعه و سومین سال دولت یازدهم است. در پایان این سال دو انتخابات، مجلس دهم و خبرگان رهبری برگزار خواهد شد. در کنار این رویدادهای سیاسی داخلی، مسائل منطقه و نیز تحولات پرشتاب جهانی، اهمیت رسانه‌ها را در انجام رسالت خویش دوچندان می‌سازد. از سوی دیگر نگرانی‌ها و دغدغه‌های ناشی از گسترش شبکه‌های اجتماعی و عدم نظارت و کنترل مناسب، بر این شبکه‌ها افزایش یافته، از این‌رو تهدیدات امنیتی و فرهنگی فضای مجازی مستلزم پیش‌بینی‌های لازم در کاستن از آسیب‌های احتمالی ناشی در این فضا است، همچنین

استفاده روزافزون از برنامه‌های شبکه‌های ماهواره‌ای زمینه‌ساز در سلامت فرهنگی - اجتماعی و آرامش روانی جامعه را ایجاد خواهد کرد که این امر اهتمام بیش از پیش به این حوزه را نیاز دارد. در ابعاد اقتصادی نیز رسانه این پتانسیل را دارد که هم در فضای مجازی به رونق اقتصادی کشور کمک کند و هم در اجرای سیاست‌های اقتصاد مقاومتی، گام به گام با رونق تولید و رشد اقتصادی همراه شده و با انتقاد سازنده از روندهای شکل‌گیری امور از یک سو و اطلاع‌رسانی مناسب و تبیین تصمیماتی که برای شهروندان اتخاذ می‌شود نقش سازنده خویش را ایفا نماید. در این شرایط گزارش حاضر تلاش می‌کند ضمن بررسی تبصره‌های ماده واحده (بخش اول)، دستگاه‌های حوزه رسانه (بخش دوم) و اعتبارات پیش‌بینی شده برای برنامه‌های حوزه رسانه (بخش سوم) در لایحه بودجه سال ۱۳۹۴ به‌طور همگرا با سیاست‌های فرادستی و برنامه پنجم توسعه کشور، انتظاراتی که متضمن پویایی و ارتقای کیفیت رسانه در شرایط آینده کشور باشد را ارائه نماید.

بخش اول - بررسی تبصره‌های لایحه بودجه ۱۳۹۴ در حوزه رسانه

بند «م» تبصره «۹»

براساس بند «م» تبصره «۹» لایحه بودجه سال ۱۳۹۴، «دولت مکلف است علاوه بر عوارض دریافتی برای واردات کالا و محصولات فرهنگی و صنایع دستی از قبیل لوازم صوتی و تصویری و لوح فشرده، تا چهار درصد (۴٪) به تعرفه این گونه کالاها و محصولات افزوده و دریافت نماید و منابع حاصل را به حساب درآمد عمومی نزد خزانه‌داری کل کشور واریز کند. درآمد حاصله از محل ردیف ۱۱۱-۵۳۰۰۰۰ جدول ۹ این قانون اختصاص می‌یابد. فهرست کالاهای مشمول این تبصره، با پیشنهاد مشترک وزارت صنعت، معدن و تجارت، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری تهیه و ظرف مدت یک‌ماه از تصویب این قانون به تصویب هیئت وزیران می‌رسد».

مطابق ردیف ۱۱۱-۵۳۰۰۰۰ جدول ۹ این قانون، ۸۵ درصد از درآمدهای حاصله به وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و ۱۵ درصد به سازمان میراث فرهنگی و صنایع دستی و گردشگری اختصاص می‌یابد. توضیح بیشتر اینکه برآورد این ردیف مبلغ ۱۰۰ میلیارد تومان به‌صورت درآمد - هزینه است.

توضیحات: تأمین منابع اعتبارات بخش فرهنگ همواره یکی از چالش‌های نظام بودجه‌ریزی و تخصیص اعتبارات برای این بخش بوده است. از سوی دیگر به دلیل وابستگی درآمدهای دولت به درآمدهای حاصل از فروش نفت مسلماً کاهش قیمت نفت تأثیرات منفی بر بودجه تخصیص یافته بر اغلب بخش‌ها از جمله حوزه فرهنگ خواهد گذاشت. این چالش باعث شده تلاش برای ایجاد منابع درآمدی قابل اتکا برای حوزه فرهنگ در دستور کار تصمیم‌سازان و سیاستگذاران قرار گیرد. مهمترین اتفاق در طول سال‌های گذشته و در امتداد تلاش‌هایی که در لوایح بودجه و قوانین برنامه صورت

گرفته، پیش‌بینی تبصره «۱۴» در لایحه بودجه سال ۱۳۹۳ بوده است.^۱ تبصره مذکور در کمیسیون تلفیق مجلس به‌عنوان تبصره «۱۴» به قانون بودجه افزوده شد.

در نتیجه درحال حاضر مطابق جزء «۱۲۳» ردیف ۵۳۰۰۰۰ از جدول ۹ قانون بودجه سال ۱۳۹۳ مقرر شده درآمدهای حاصله از محل فوق صرف کمک به مؤسسات فرهنگی و مدنی استان‌ها شود که مبلغ آن نیز معادل ۱۰۵ میلیارد و ششصد میلیون تومان پیش‌بینی شده است. پیرو این مصوبه مجلس شورای اسلامی، مدیرکل مرکز واردات و امور مناطق آزاد و ویژه گمرک جمهوری اسلامی ایران طی بخشنامه‌ای با استناد به نامه مرکز توسعه فناوری اطلاعات و رسانه‌های دیجیتال وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی چگونگی وصول عوارض ۴ درصد تعرفه از واردات ۴۸ قلم کالا و محصولاتی که به نوعی آثار یا استفاده فرهنگی دارند را اعلام کرد.

در تاریخ ۱۳۹۳/۳/۲۸ طی نامه‌ای از طرف وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی خطاب به رئیس کل گمرک جمهوری اسلامی ایران جدول مصادیق کالا و محصولات وارداتی فرهنگی مشمول تبصره «۱۴» قانون بودجه ۱۳۹۳ در ۲۱۰ قلم کالا که به نوعی این کالاها با معاونت‌های مختلف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی مرتبط بوده‌اند ارسال گردید و اجرای آن از ابتدای تیرماه سال جاری جهت وصول درآمدهای این بند قانون بودجه تقاضا شد. به این ترتیب عملاً بخشنامه قبلی ملغی‌الثر بوده و بخشنامه جدید در دستور کار قرار گرفت. لکن این تلاش‌ها مؤثر واقع نشده و عملاً این تبصره اجرا نشده است.

شایان ذکر است بند «م» تبصره «۹» لایحه بودجه ۱۳۹۴ نیز دارای ابهامات زیر است:

۱. اینکه گفته شده تا ۴ درصد به تعرفه افزوده خواهد شد از جهت اجرایی مسئولین اخذ عوارض را دچار مشکل خواهد نمود. زیرا واردکنندگان می‌توانند به کمترین مقدار حقوق ورودی بسنده نمایند و موجب اختلاف میان واردکنندگان و گمرکات اجرایی گردد، بنابراین پیشنهاد می‌شود عبارت «تا ۴ درصد» به عبارت «۴ درصد» تغییر کند.

۲. یکی دیگر از ابهاماتی که این بند دارد این است که مشخص نشده از کدام کالا و محصولات قرار است عوارض اخذ شود و ممکن است به مرور زمان این فهرست دچار تغییر و تحول شود و این مسئله منجر به بی‌ثباتی در اخذ حقوق ورودی این قبیل کالاها خواهد شد. بنابراین نگرانی‌ها و دغدغه‌هایی از جمله اینکه کالاها و محصولاتی که آثار سوء فرهنگی دارند و وارد کشور می‌شوند بدون اقدام لازم باقی می‌ماند. از این رو پیشنهاد می‌شود عبارت «کالاها و محصولاتی که آثار سوء فرهنگی

۱. تبصره «۱۴»- در سال ۱۳۹۳ دولت مکلف است علاوه بر عوارض دریافتی برای واردات کالا و محصولاتی که به نوعی آثار یا استفاده فرهنگی دارند از قبیل لوازم صوتی و تصویری و لوح فشرده، چهار درصد (۰/۴) به تعرفه این گونه کالاها و محصولات افزوده و دریافت نماید و منابع حاصل را به حساب درآمد عمومی نزد خزانه‌داری کل کشور واریز کند. درآمد حاصله از محل ردیف ۵۳۰۰۰۰ جدول ۹ این قانون اختصاص می‌یابد.

دارند» به عبارت «کالاها و محصولات فرهنگی و صنایع دستی...» اضافه گردد.

۳. در این بند مشخص نشده که درآمدهای حاصله صرف چه اموری خواهد شد بنابراین پیشنهاد می‌شود عبارت زیر به متن تبصره افزوده گردد:

«درآمد حاصله بابت ساماندهی محتوای رسانه‌های دیجیتال، مقابله با تهاجم فرهنگی بیگانه، آموزش و بهسازی صنعت چاپ کشور و قانون ساماندهی مد و لباس در اختیار وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی قرار خواهد گرفت.»

نکته: در راستای اجرایی شدن بند «۳-۳» سیاست‌های مقابله با تهاجم فرهنگی (مصوبه شماره ۳۰۰۰/دش مورخ ۱۳۷۹/۹/۸ شورای عالی انقلاب فرهنگی) و از آنجا که امروزه فناوری ارسال محتوا از طریق گوشی‌های تلفن همراه به یکی از راه‌های پرمخاطب ارتباطات اجتماعی تبدیل شده است، رفع نیاز عامه مردم در دسترسی به محتوای مناسب فرهنگی برای استفاده در این فضا، اجتناب‌ناپذیر است، لذا دستیابی به منابع مالی لازم برای ساماندهی، نظارت و پالایش محتوای دیداری، شنیداری در فضای رسانه‌ای کشور و شبکه‌های ارتباطی غیرمکالماتی یکی از راه‌های مبارزه با تهاجم فرهنگی محسوب می‌شود و از آنجایی که ضمن بند «ج» ماده (۱۰) قانون برنامه پنجم توسعه، اشاره به ایجاد و تقویت سازوکارهای لازم برای ساماندهی، نظارت و پالایش محتوای دیداری، شنیداری و نوشتاری در فضای رسانه‌ای کشور اعم از رسانه‌های مکتوب، دیداری، شنیداری، رقومی (دیجیتال)، مجازی و شبکه‌های ارتباطی شده است و در راستای اجرایی شدن بند «۵» امور فرهنگی از سیاست‌های کلی برنامه پنجم توسعه، ضروری است: به منظور ساماندهی فضای مجازی کشور از جمله امکانات و قابلیت‌ها و ظرفیت‌های رسانه‌ای، ماهواره‌ای، اینترنتی، شبکه‌های ارتباطی، داده‌ای و مخابراتی و سامانه‌های رایانه‌ای و هوشمند الکترونیکی دولت سازوکارهایی را برای تأمین نیازهای اعتباری این اقدامات را با تصویب شورای عالی فضای مجازی در اختیار مرکز ملی فضای مجازی کشور قرار دهد تا به منظور نظارت و پالایش و صیانت از محتوای دیداری، شنیداری و اجرای پیوست فرهنگی در فضای رسانه‌ای کشور و توسط دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط هزینه شود.^۱

۱. در این خصوص پیشنهاد مشابهی به‌عنوان ماده (۱۳) لایحه الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مورخ ۱۳۹۳/۷/۱۵ به تصویب کمیسیون فرهنگی مجلس شورای اسلامی رسیده و در گزارش این کمیسیون آمده است.

بخش دوم - اعتبارات دستگاه‌های حوزه رسانه

جدول ۱. درصد اعتبارات دستگاه‌های حوزه رسانه نسبت به اعتبارات کل برنامه‌های حوزه رسانه و درصد اعتبارات برنامه‌های رسانه نسبت به کل اعتبارات فصل فرهنگ، هنر، رسانه‌های جمعی و گردشگری در لایحه بودجه سال ۱۳۹۴ (میلیون ریال)

ردیف	دستگاه / حوزه	اعتبارات دستگاه/حوزه	درصد از فصل /حوزه
۱	برنامه‌های رسانه و ارتباطات جمعی	۱۳,۴۷۳,۲۵۶	۲۷ درصد از فصل فرهنگ، هنر، رسانه‌های جمعی و گردشگری که معادل (۴۹۹۹۴۸۶۳) است
۲	صداوسیما	۱۰,۶۸۹,۴۰۳	۷۹/۳
۳	شورای نظارت	۳۲,۲۰۰	۰/۲
۴	خبرگزاری جمهوری اسلامی (ایرنا)	۶۰۱,۴۶۴	۴/۵
۵	خبرگزاری دانشجویان ایران (ایسنا)*	۵۲,۷۱۶	۰/۴
۶	سایر**	۲,۰۹۷,۴۷۳	۱۵/۶
	جمع کل	۱۳,۴۷۳,۲۵۶	۱۰۰

* باید توجه داشت که ایسنا دستگاه مستقل نبوده و از محل اعتبارات جهاد دانشگاهی و در قالب کمک، بودجه آن پرداخت می‌گردد.

** سایر دستگاه‌ها عبارتند از وزارت امور اقتصادی و دارایی، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان تبلیغات اسلامی و نهاد ریاست جمهوری که در جدول پیوست همین گزارش به تفصیل میزان اعتباراتی که هر یک از این دستگاه‌ها از برنامه‌های رسانه دریافت می‌کنند آمده است.

۱. در این جدول صرفاً دستگاه‌هایی درج گردیده که اعتبارات خود را از فصل فرهنگ، هنر، رسانه‌های جمعی و گردشگری (۳۰,۲۰۰) دریافت می‌کنند، بنابراین مرکز ملی عالی فضای مجازی که اعتبارات خود را خارج از فصل مذکور دریافت می‌کند نیامده است.

۲-۱. سازمان صداوسیما جمهوری اسلامی ایران

جدول ۲. تصویر کلی اعتبارات سازمان صداوسیما جمهوری اسلامی ایران در لایحه بودجه سال ۱۳۹۴ در مقایسه با قانون بودجه سال ۱۳۹۳ (میلیون ریال)

جمع			تملك دارایی‌های سرمایه‌ای			هزینه‌ای			عنوان	شماره طبقه‌بندی
درصد رشد	لایحه سال ۱۳۹۴	قانون سال ۱۳۹۳	درصد رشد	لایحه سال ۱۳۹۴	قانون سال ۱۳۹۳	درصد رشد	لایحه سال ۱۳۹۴	قانون سال ۱۳۹۳		
۱۰/۵	۱۰,۶۸۹,۴۰۳	۹,۶۷۳,۳۶۰	۴۳/۷۹	۱,۳۶۶,۰۴۳	۹۵۰,۰۰۰	۶/۸۷	۹,۳۲۳,۳۶۰	۸,۷۲۳,۳۶۰	سازمان صداوسیما جمهوری اسلامی	۲۸۳۵۰۰

در پیوست مربوط به شرکت‌های دولتی لایحه بودجه ۱۳۹۴، صداوسیما جمهوری اسلامی به‌عنوان شرکت دولتی زیانده منظور شده و درآمد اختصاصی معادل ۱۲,۰۰۰,۰۰۰ میلیون ریال برای آن پیش‌بینی شده است. از این رو می‌توان گفت مجموع اعتبارات جاری، عمرانی و درآمد اختصاصی این سازمان معادل ۲۲,۶۸۹,۴۰۳ میلیون ریال می‌باشد.

جدول ۳. اعتبارات برنامه‌های ذیل سازمان صداوسیما جمهوری اسلامی ایران در لایحه بودجه سال ۱۳۹۴ در مقایسه با قانون بودجه سال ۱۳۹۳

(میلیون ریال)

شماره طبقه‌بندی	عنوان برنامه	هزینه‌های			تملك دارایی سرمایه‌ای			جمع	
		قانون سال ۱۳۹۳	لایحه سال ۱۳۹۴	درصد رشد	قانون سال ۱۳۹۳	لایحه سال ۱۳۹۴	درصد رشد	قانون سال ۱۳۹۳	لایحه سال ۱۳۹۴
۱۰۵۱۷	برنامه حمایت از توسعه علوم و فناوری‌های نوین	۰	۰	۰	۱۶,۴۶۹	۱۹,۴۳۳	۱۷/۹۹	۱۶,۴۶۹	۱۹,۴۳۳
۳۰۲۰۹	برنامه پژوهش‌های کاربردی	۱,۱۰۰	۱,۲۰۰	۹/۰۹	۰	۱,۲۰۰	۰	۱,۱۰۰	۱,۲۰۰
۳۰۲۲۵	برنامه پخش سیما	۲,۶۸۶,۰۰۰	۳,۱۰۰,۰۰۰	۱۵/۴۱	۰	۳,۱۰۰,۰۰۰	۰	۲,۶۸۶,۰۰۰	۳,۱۰۰,۰۰۰
۳۰۲۲۶	برنامه پخش صدا	۷۷۹,۰۰۰	۹۴۰,۰۰۰	۲۰/۶۶	۰	۹۴۰,۰۰۰	۰	۷۷۹,۰۰۰	۹۴۰,۰۰۰
۳۰۲۲۸	برنامه تأمین برنامه‌های خارجی و داخلی	۱۹۹,۲۰۰	۲۲۰,۰۰۰	۱۰/۴۴	۰	۲۲۰,۰۰۰	۰	۱۹۹,۲۰۰	۲۲۰,۰۰۰
۳۰۲۳۰	برنامه تأمین مراکز تولید و پخش رسانه‌های دیداری و شنیداری	۰	۰	۰	۹۳۳,۵۳۱	۱,۳۴۶,۶۱۰	۴۴/۲۴	۹۳۳,۵۳۱	۱,۳۴۶,۶۱۰
۳۰۲۴۰	برنامه توسعه همکاری‌ها و مبادلات فرهنگی بین‌المللی	۶۸,۰۰۰	۷۵,۰۰۰	۱۰/۲۹	۰	۷۵,۰۰۰	۰	۶۸,۰۰۰	۷۵,۰۰۰
۳۰۲۴۲	برنامه تولید سیما	۲,۹۵۱,۶۰۰	۳,۱۵۱,۸۰۰	۶/۷۸	۰	۳,۱۵۱,۸۰۰	۰	۲,۹۵۱,۶۰۰	۳,۱۵۱,۸۰۰
۳۰۲۴۳	برنامه تولید صدا	۷۴۷,۰۰۰	۸۵۰,۰۰۰	۱۳/۷۸	۰	۸۵۰,۰۰۰	۰	۷۴۷,۰۰۰	۸۵۰,۰۰۰
۳۰۲۷۵	برنامه پرداخت دیون و بازخرید کارکنان	۱۵,۰۰۰	-	-	۰	-	۰	۱۵,۰۰۰	-
۳۰۴۸۰	برنامه هزینه‌های مربوط به خانواده‌های شاهد و ایثارگر	۱۳,۱۳۴	-	-	۰	-	۰	۱۳,۱۳۴	-
۳۰۴۷۹	برنامه هزینه‌های مربوط به بازنشستگان دولت	۳۳۷,۴۰۰	-	-	۰	-	۰	۳۳۷,۴۰۰	-
۳۰۲۹۰	برنامه بهره‌برداری از تأسیسات و تجهیزات فنی و تولید و پخش	۵۰۱,۰۶۶	۵۶۰,۰۰۰	۱۱/۷۶	۰	۵۶۰,۰۰۰	۰	۵۰۱,۰۶۶	۵۶۰,۰۰۰
۳۰۲۱۶	برنامه ساماندهی امور جوانان	۱,۵۰۰	۲,۰۰۰	۳۳/۳۳	۰	۲,۰۰۰	۰	۱,۵۰۰	۲,۰۰۰
۳۰۲۲۵	برنامه پخش سیما (اجرای ابلاغیه مورخ ۱۳۸۹/۵/۲۰ مقام معظم رهبری)	۱۲۰,۰۰۰	۱۱۸,۸۰۰	-۱	۰	۱۱۸,۸۰۰	۰	۱۲۰,۰۰۰	۱۱۸,۸۰۰
۳۰۲۴۲	برنامه تولید سیما (اجرای ابلاغیه مورخ ۱۳۸۹/۵/۲۰ مقام معظم رهبری)	۳۰۳,۳۶۰	۳۰۴,۵۶۰	۰/۳۹	۰	۳۰۴,۵۶۰	۰	۳۰۳,۳۶۰	۳۰۴,۵۶۰
	جمع کل	۸,۷۲۳,۳۶۰	۹,۳۲۳,۳۶۰	۶/۸۷	۹۵۰,۰۰۰	۱,۳۶۶,۰۴۳	۴۳/۷۹	۹,۶۷۳,۳۶۰	۱۰,۶۸۹,۴۰۳

جدول ۴. اعتبارات مصوب سال ۱۳۹۳ و اعتبارات لایحه سال ۱۳۹۴ طرح‌های تملک دارایی سرمایه‌ای سازمان صداوسیما جمهوری اسلامی ایران

(میلیون ریال)

ردیف	شماره طرح	عنوان طرح	مصوبه سال ۱۳۹۳	لایحه سال ۱۳۹۴	درصد رشد
۱	۳۰۲۳۰۰۰۱	جایگزینی و پیشرفته‌سازی تجهیزات فنی	۵۸,۰۰۰	۹۰,۰۰۰	۵۵/۱۷
۲	۳۰۲۳۰۰۰۲	ایجاد و توسعه مراکز تولید و پخش در سراسر کشور	۱۳۳,۰۳۱	۲۳۰,۰۰۰	۷۲/۸۹
۳	۳۰۲۳۰۰۰۳	بهبود و تکمیل پوشش شبکه‌های تلویزیونی و اف ام رادیویی موجود	۱۹۳,۰۰۰	۲۵۰,۰۰۰	۲۹/۵۳
۴	۳۰۲۳۰۰۰۴	ایجاد و افزایش پوشش شبکه‌های تلویزیونی در نقاط فاقد پوشش	۴۷,۰۰۰	۷۰,۰۰۰	۴۸/۹۳
۵	۳۰۲۳۰۰۰۵	افزایش و تکمیل پوشش شبکه‌های رادیویی ای ام سراسری و استانی	۴۲,۰۰۰	۶۰,۰۰۰	۴۲/۸۵
۶	۳۰۲۳۰۰۰۶	تعمیرات اساسی ساختمان‌های تهران	۶۹,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰	۴۴/۹۲
۷	۳۰۲۳۰۰۱۱	تبدیل فناوری موجود به فناوری پیشرفته (آنالوگ به دیجیتال)	۱۶۴,۰۰۰	۲۶۰,۰۰۰	۵۸/۵۳
۸	۳۰۲۳۰۰۱۲	احداث مراکز تولید و پخش استان‌های خراسان شمالی و جنوبی	۱۸,۰۰۰	۱۲۰,۰۰۰	۵۶۶/۶
۹	۱۰۵۱۷۰۱۵	گسترش فناوری ارتباطات و اطلاعات در سازمان صداوسیما	۱۶,۴۶۹	۱۹,۴۳۳	۱۷/۹۹
۱۰	۳۰۲۳۰۰۱۸	احداث ساختمان معاونت سیاسی صداوسیما	۵۰۰	۱۰,۰۰۰	۱۹۰۰
۱۱	۳۰۲۳۰۰۲۲	سیگنال‌رسانی	۱۹۶,۰۰۰	۱۲۱,۶۱۰	-۳۷/۹۵
۱۲	۳۰۲۳۰۰۲۳	مرکز جدید کردستان	۱۳,۰۰۰	۳۵,۰۰۰	۱۶۹/۲۳
		جمع	۹۵۰,۰۰۰	۱,۳۶۶,۰۴۳	۴۳/۷۹

- کلیه اعتبارات عمرانی صداوسیما در قالب دو برنامه تأمین مراکز تولید و پخش رسانه‌های دیداری و شنیداری (۳۰۲۳۰) و برنامه حمایت از توسعه علوم و فناوری نوین (۱۰۵۱۷۰۱۵) ارائه می‌گردد.

- با توجه به اینکه مجلس شورای اسلامی در ماده (۴۴) طرح الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت را مکلف کرده است ظرف مدت ۶ سال زیرساخت‌های پخش دیجیتال را در تمام کشور برقرار کند و نسبت به پیش‌بینی اعتبار لازم در قوانین بودجه سنواتی اقدام نماید. از این رو به نظر می‌رسد اعتبارات منظور شده در طرح «بهبود و تکمیل پوشش شبکه‌های تلویزیونی و اف ام رادیویی موجود» (۳۰۲۳۰۰۰۳) در لایحه بودجه سال ۱۳۹۴ که به مبلغ ۲۵ میلیارد تومان می‌باشد اگرچه رشد ۳۰ درصدی داشته، لکن برای نصب فرستنده‌های دیجیتال در ۶۴۳۹ ایستگاه موجود و نقاط فاقد پوشش برآورد مالی مناسب صورت نگرفته و امکان دستیابی به پخش دیجیتال در تمام کشور را فراهم نخواهد ساخت.^۱

- براساس پیوست حکم انتصاب رئیس جدید سازمان صداوسیما که در تاریخ ۱۳۹۳/۸/۱۵ از سوی مقام معظم رهبری صادر شد. سازمان صداوسیما مکلف به راه‌اندازی سامانه‌های نوین از جمله IPTV^۲ گشته است به این منظور راه‌اندازی این سرویس جدید در مدت ۵ سال تا ۱۰ میلیون کاربر مدنظر می‌باشد. با توجه به این موضوع و براساس برنامه زمان‌بندی در نظر است تا انتهای سال ۱۳۹۴ امکان اتصال یک میلیون کاربر به این رسانه تعاملی برقرار گردد. از این رو با توجه به اینکه در سرفصل‌های عمرانی سازمان صداوسیما برای راه‌اندازی سیستم فوق طرحی وجود ندارد و در ابلاغیه جدید مقام معظم رهبری نیز به این موضوع تأکید شده به نظر می‌رسد برای دستیابی به اهداف فوق ضروری است از محل سرجمع اعتبارات عمرانی صداوسیما طرح راه‌اندازی و گسترش رسانه‌های تعاملی در ذیل برنامه‌های عمرانی صداوسیما افزوده شود.

۱. لازم به ذکر است معاونت فنی صداوسیما تحقق این هدف را منوط به آن دانسته که سالیانه ۲۹۰۰ میلیارد ریال در طرح ۳۰۲۳۰۰۰۳ لحاظ گردد.

۲. سیستم IPTV نوعی سیستم تلویزیون تعاملی است که بر بستر شبکه اینترنت یا اینترنت قابل پیاده‌سازی است و برای عملکرد نیاز به اتصال به شبکه ملی یا اینترنت دارد. برای بهره‌برداری از سیستم تلویزیون تعاملی با استفاده از پروتکل اینترنتی یا شبکه ملی می‌توان از تلویزیون‌های هوشمند بدون احتیاج به وسیله جانبی و یا از دستگاهی جانبی (گیرنده دیجیتال تلویزیونی) در کنار تلویزیون‌های موجود استفاده نمود.

۲-۲. شورای نظارت بر صداوسیما

جدول ۵. تصویر کلی اعتبارات شورای نظارت بر صداوسیما در لایحه بودجه سال ۱۳۹۴ در مقایسه با قانون بودجه سال ۱۳۹۳

(میلیون ریال)

شماره طبقه‌بندی	عنوان	هزینه‌ای			تملك دارایی‌های سرمایه‌ای			جمع		
		قانون سال ۱۳۹۳	لایحه سال ۱۳۹۴	درصد رشد	قانون سال ۱۳۹۳	لایحه سال ۱۳۹۴	درصد رشد	قانون سال ۱۳۹۳	لایحه سال ۱۳۹۴	درصد رشد
۱۰۱۰۰۰	شورای نظارت بر صداوسیما	۳۰,۰۰۰	۳۲,۰۰۰	۶/۶۶	۱۱۰	۲۰۰	۸۱/۸	۳۰,۱۱۰	۳۲,۲۰۰	۶/۹۴

شورای نظارت برای انجام وظایف قانونی خویش پس از بررسی‌های کارشناسی نظارت همه‌جانبه خویش را در پنج سطح تعریف کرده است:

۱. سطح نظارت بر سیاستگذاری‌ها، هدفگذاری‌ها و برنامه‌های کلان سازمان،

۲. سطح نظارت، ارزیابی و تحلیل محصولات سازمان،

۳. سطح نظارت بر فرآیند تولید از پیش از تولید تا پخش،

۴. سطح نظارت بر تأثیرگذاری برنامه‌های سازمان بر مخاطبان،

۵. سطح نظارت بر امور اجرایی و مدیریتی سازمان.

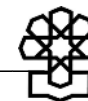
از تمام آنچه شورا امکان و اختیار نظارت بر آن در مورد سازمان را دارد، در حال حاضر به‌دلیل محدودیت‌های بودجه‌ای، نیروی انسانی و شفاف نبودن حدود اختیارات، گستره نظارت شورا بر سازمان تنها به امور اجرایی و خروجی رسانه (شبکه‌های صداوسیما) محدود می‌شود. حال آنکه شورا وظیفه دارد بر تمام بخش‌های سازمان نظارت داشته باشد.

۲-۳. مرکز ملی فضای مجازی

جدول ۶. تصویر کلی اعتبارات مصوب و تخصیص یافته مرکز ملی فضای مجازی کشور در لایحه بودجه سال ۱۳۹۴ در مقایسه با مصوبات سال‌های ۱۳۹۲ و ۱۳۹۳ (میلیون ریال)

کد دستگاه	نوع اعتبار	اعتبار مصوب ابلاغی			تخصیص دریافتی		
		۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴
۱۰۱۰۷۷	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای	۲۰۰,۰۰۰	۱۰,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰	۵۰,۰۰۰	۰	
مرکز ملی فضای مجازی	هزینه‌ای	۱۰,۰۰۰	۱۴,۸۵۰	۲۶,۸۵۰	۷,۰۵۰	۹,۲۳۰	
	جمع کل	۲۱۰,۰۰۰	۲۴,۸۵۰	۱۲۶,۸۵۰	۵۷,۰۵۰	۹,۲۳۰	

باید توجه داشت تشکیل شورای عالی فضای مجازی برای راهبری فضای مجازی کشور توسط مقام معظم رهبری ضروری تشخیص داده شده است ولی ردپای شورا از منظر تشکیلات، بودجه و منابع مالی، اعتباری و نیروی انسانی در لایحه بودجه ۱۳۹۴ روشن نیست. همچنین مشخص نیست که رابطه این شورا با مرکز ملی فضای مجازی چگونه است. بر این اساس لازم است راهبرد دولت درباره ایجاد سازمان، اعتبارات هزینه‌ای و سرمایه‌ای آن و سازوکار تعامل شورای مذکور با مرکز ملی فضای مجازی و پژوهشگاه فضای مجازی مشخص گردد و ضروری است به‌طور مشخص به این ابهامات در لایحه بودجه پاسخ دهد.

جدول ۷. اعتبارات مرکز ملی و پژوهشگاه ارتباطات و فناوری اطلاعات در لایحه بودجه سال ۱۳۹۳ در مقایسه با قانون سال ۱۳۹۴

(میلیون ریال)

جمع		تملك دارایی‌های سرمایه‌ای			درآمد اختصاصی			هزینه‌ای			شماره طبقه‌بندی	عنوان دستگاه	
درصد رشد	لایحه سال ۱۳۹۴	قانون سال ۱۳۹۳	درصد رشد	لایحه سال ۱۳۹۴	قانون سال ۱۳۹۳	درصد رشد	لایحه سال ۱۳۹۴	قانون سال ۱۳۹۳	درصد رشد	لایحه سال ۱۳۹۴			قانون سال ۱۳۹۳
۱۰/۳	۱۲۶,۸۵۰	۱۱۵,۰۰۰	۰	۱۰۰,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰	۰	۰	۰	۷۹	۲۶,۸۵۰	۱۵,۰۰۰	۱۰۱۰۷۷	مرکز ملی فضای مجازی کشور
۸/۹	۱,۲۷۲,۰۴۹	۱,۱۶۸,۰۰۰	۰	۱,۰۰۰,۰۰۰	۱,۰۰۰,۰۰۰	۱۵۰	۱۵۰,۰۰۰	۶۰,۰۰۰	۱۳	۱۲۲,۰۴۹	۱۰۸,۰۰۰	۱۴۹۰۰۰۱	پژوهشگاه ارتباطات و فناوری اطلاعات

توضیحات: ۱. اعتبار تملك دارایی‌های سرمایه‌ای مرکز ملی فضای مجازی کشور در سال ۱۳۹۴ جدول شماره ۹ بند «۴۰» قانون بودجه - ردیف متفرقه منظور گردیده است.

۲. اعتبار تملك دارایی‌های سرمایه‌ای پژوهشگاه ارتباطات و فناوری اطلاعات در سال‌های ۱۳۹۳ و ۱۳۹۴ از ردیف متفرقه ۵۳۰۰۰۰ با عنوان فعالیت‌های تحقیقاتی بخش ارتباطات و ارتقای فناوری‌های داخلی و تولیدات ملی منظور گردیده است.

۲-۴. سازمان خبرگزاری جمهوری اسلامی (ایرنا)

جدول ۸. تصویر کلی اعتبارات سازمان خبرگزاری جمهوری اسلامی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۴ در مقایسه با قانون بودجه سال ۱۳۹۳ (میلیون ریال)

شماره طبقه‌بندی	عنوان	هزینه‌ای			تملك دارایی‌های سرمایه‌ای			جمع		
		قانون سال ۱۳۹۳	لایحه سال ۱۳۹۴	درصد رشد	قانون سال ۱۳۹۳	لایحه سال ۱۳۹۴	درصد رشد	قانون سال ۱۳۹۳	لایحه سال ۱۳۹۴	درصد رشد
۲۸۲۵۰۰	خبرگزاری جمهوری اسلامی	۴۷۰,۰۰۰	۵۷۸,۰۰۰	۲۲/۹۷	۱۱,۴۱۰	۲۳,۴۶۴	۱۰۵/۶	۴۸۱,۴۱۰	۶۰۱,۴۶۴	۲۴/۹

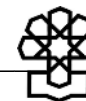
مطابق جدول فوق اعتبارات خبرگزاری جمهوری اسلامی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۴ در مقایسه با قانون سال ۱۳۹۳ حدود ۲۵ درصد افزایش داشته که در میان دستگاه‌های حوزه رسانه، که در این گزارش بررسی شده، مانند سال گذشته بیشترین درصد افزایش بوده است. شایان ذکر است اعتبارات خبرگزاری جمهوری اسلامی ۴/۵ درصد کل اعتبارات برنامه‌های حوزه رسانه است.

۲-۵. سازمان خبرگزاری دانشجویان ایران

جدول ۹. تصویر کلی اعتبارات سازمان خبرگزاری دانشجویان ایران در لایحه بودجه سال ۱۳۹۴ در مقایسه با قانون بودجه سال ۱۳۹۳ (میلیون ریال)

عنوان	هزینه‌ای		تملك دارایی‌های سرمایه‌ای			جمع			
	قانون سال ۱۳۹۳	لایحه سال ۱۳۹۴	درصد رشد	قانون سال ۱۳۹۳	لایحه سال ۱۳۹۴	درصد رشد	قانون سال ۱۳۹۳	لایحه سال ۱۳۹۴	
خبرگزاری دانشجویان ایران	۴۱,۵۹۰	۵۰,۰۰۰	۲۰/۲۲	۲,۰۰۰	۲,۷۱۶	۳۵/۸	۴۳,۵۹۰	۵۲,۷۱۶	۲۰/۹۳

خبرگزاری دانشجویان ایران فاقد ردیف مستقل بوده و اعتبارات این خبرگزاری از محل جهاد دانشگاهی (۱۱۳۶۲۰) در قالب کمک به خبرگزاری دانشجویان ایران تأمین می‌گردد. عمده رشد بودجه خبرگزاری دانشجویان ایران در اعتبارات جاری آن است به گونه‌ای که اعتبار هزینه‌ای خبرگزاری دانشجویان ایران (ایسنا) از محل بودجه دولتی در سال ۱۳۹۳ مبلغ ۴۱,۵۹۰ میلیون ریال بوده و این اعتبار در سال ۱۳۹۴ با ۲۰/۲۲ درصد رشد به میزان ۵۰,۰۰۰ میلیون ریال از سوی دولت ارائه شده است. شایان ذکر است اعتبارات خبرگزاری جمهوری اسلامی ۰/۴ درصد کل اعتبارات برنامه‌های حوزه رسانه است.

بخش سوم - اعتبارات برنامه‌های حوزه رسانه

حدود ۲۷ درصد از اعتبارات فصل فرهنگ، هنر، رسانه‌های جمعی و گردشگری (۳۰۲۰۰) به رسانه و برنامه‌های ارتباطات جمعی اختصاص دارد. از این میزان که مبلغی معادل ۱۳,۴۷۳,۲۵۶ میلیون ریال می‌باشد، حدود ۱۰۶۸۹۴۰۳ میلیون ریال آن به صداوسیما اختصاص یافته است که معادل ۷۹/۵ درصد می‌باشد. اختصاص ۷۹/۵ درصد از کل اعتبارات برنامه‌های رسانه و ارتباطات جمعی به صداوسیما و ۲۰/۵ درصد مابقی اعتبارات برای سایر رسانه‌ها پیش‌بینی شده است این موضوع نشان‌دهنده عدم تناسب در توزیع اعتبارات این حوزه بوده و در جای خود محل تأمل است.

جدول ۱۰. تصویری از اعتبارات مربوط به برنامه‌های حوزه رسانه در لایحه بودجه سال ۱۳۹۴ و مقایسه آن با قانون بودجه سال ۱۳۹۳ (میلیون ریال)

شماره طبقه‌بندی	عنوان برنامه	هزینه‌ای			تملك دارایی سرمایه‌ای			جمع		
		قانون سال ۱۳۹۳	لایحه سال ۱۳۹۴	رشد	قانون سال ۱۳۹۳	لایحه سال ۱۳۹۴	رشد	قانون سال ۱۳۹۳	لایحه سال ۱۳۹۴	رشد
۳۰۲۰۴	برنامه‌های رسانه‌های دیداری و شنیداری	۵,۲۴۷	۵,۲۴۰	-۰/۱۳	۳۴۶,۴۳۲	۷۳۴,۹۸۱	۱۱۲/۱۵	۳۵۱,۶۷۹	۷۴۰,۲۲۱	۱۱۰/۴۸
۳۰۲۲۱	برنامه تولید و انتشار خبر	۴۸۴,۶۴۵	۶۲۸,۰۰۰	۲۹/۵۷	.	.	.	۴۸۴,۶۴۵	۶۲۸,۰۰۰	۲۹/۵۷
۳۰۲۲۵	برنامه پخش سیما	۲,۸۰۶,۰۰۰	۳,۲۱۸,۸۰۰	۱۴/۷۱	.	.	.	۲,۸۰۶,۰۰۰	۳,۲۱۸,۸۰۰	۱۴/۷۱
۳۰۲۲۶	برنامه پخش صدا	۷۷۹,۰۰۰	۹۴۰,۰۰۰	۲۰/۶۶	.	.	.	۷۷۹,۰۰۰	۹۴۰,۰۰۰	۲۰/۶۶
۳۰۲۲۸	برنامه تأمین برنامه‌های خارجی و داخلی	۱۹۹,۲۰۰	۲۲۰,۰۰۰	۱۰/۴۴	.	.	.	۱,۹۹۲,۲۰۰	۲۲۰,۰۰۰	۱۰/۴۴
۳۰۲۳۰	برنامه تأمین مراکز تولید و پخش رسانه‌های دیداری و شنیداری	.	.	.	۹۴۴,۹۴۱	۱,۴۰۳,۲۷۴	۴۸/۵	۹۴۴,۹۴۱	۱,۴۰۳,۲۷۴	۴۸/۵
۳۰۲۴۱	برنامه تولید خبر	۲۱,۱۳۷	-	-	.	-	.	۲۱,۱۳۷	-	-
۳۰۲۴۲	برنامه تولید سیما	۳,۲۵۴,۹۶۰	۳,۴۵۶,۳۶۰	۶/۱۸	.	.	.	۳,۲۵۴,۹۶۰	۳,۴۵۶,۳۶۰	۶/۱۸
۳۰۲۴۳	برنامه تولید صدا	۷۴۷,۰۰۰	۸۵۰,۰۰۰	۱۳/۷۸	.	.	.	۷۴۷,۰۰۰	۸۵۰,۰۰۰	۱۳/۷۸
۳۰۲۵۵	برنامه حمایت و ارتقای مطبوعات	۸۳۱,۳۱۰	۸۱۱,۸۶۵	-۲/۳۳	.	.	.	۸۳۱,۳۱۰	۸۱۱,۸۶۵	-۲/۳۳

جمع			تملك دارایی سرمایه‌ای			هزینه‌ای			عنوان برنامه	شماره طبقه‌بندی
رشد	لایحه سال ۱۳۹۴	قانون سال ۱۳۹۳	رشد	لایحه سال ۱۳۹۴	قانون سال ۱۳۹۳	رشد	لایحه سال ۱۳۹۴	قانون سال ۱۳۹۳		
۲۹۳/۷۸	۲۷۷,۱۱۲	۷۰,۳۷۲	۰	۰	۰	۲۹۳/۷۸	۲۷۷,۱۱۲	۷۰,۳۷۲	برنامه هدایت تبلیغات و اطلاع‌رسانی	۳۰۲۷۲
۳/۹۸	۳۳۱,۵۱۸	۳۱۸,۸۰۸	۰	۰	۰	۳/۹۸	۳۳۱,۵۱۸	۳۱۸,۸۰۸	برنامه ساماندهی و توسعه رسانه‌ها و فعالیت‌های فرهنگی دیجیتال	۳۰۲۸۳
-۲۱/۴۳	۳۶,۱۰۶	۴۵,۹۵۶	۰	۰	۰	-۲۱/۴۳	۳۶,۱۰۶	۴۵,۹۵۶	برنامه توسعه فعالیت‌های قرآنی دانشجویان و خبررسانی	۳۰۲۸۴
۱۱/۷۶	۵۶۰,۰۰۰	۵۰۱,۰۶۶	۰	۰	۰	۱۱/۷۶	۵۶۰,۰۰۰	۵۰۱,۰۶۶	برنامه بهره‌برداری از تأسیسات و تجهیزات فنی و تولید و پخش	۳۰۲۹۰
۱۸/۶۴	۱۳,۴۷۳,۲۵۶	۱۱,۳۵۶,۰۷۴	۶۵/۵۷	۲,۱۳۸,۲۵۵	۱,۲۹۱,۳۷۳	۱۲/۶۲	۱۱,۳۳۵,۰۰۱	۱۰,۰۶۴,۷۰۱	جمع کل	

تحلیل اعتبارات حوزه رسانه

الف) در برنامه‌های فصل فرهنگ، هنر، رسانه‌های جمعی و گردشگری

۱. دو برنامه هدایت تبلیغات و اطلاع‌رسانی (۳۰۲۷۲) و برنامه‌های رسانه‌های دیداری و شنیداری (۳۰۲۴۰) در لایحه ۱۳۹۴ نسبت به قانون بودجه ۱۳۹۳ به ترتیب با ۲۹۴ و ۱۱۰/۴۸ درصد بیشترین میزان رشد را داشته است.

۲. با توجه به رشد ۲۹۴ درصدی اعتبارات برنامه هدایت تبلیغات و اطلاع‌رسانی (۳۰۲۷۲) در لایحه سال ۱۳۹۴ و با وجود اینکه شرح اقدامات این برنامه در پیوست ۴ درج شده است اما شرح اقدامات همچنان کلی بوده و مشخص نشده هم‌راستا با کدام مفاد قانون برنامه توسعه تنظیم شده است. و این نگرانی وجود دارد که علی‌رغم افزایش چشمگیر اعتبارات اقدام سازنده‌ای را برای حوزه ارتباطات جمعی کشور به دنبال نداشته باشد لذا پیشنهاد می‌شود در خصوص دو مورد از اقداماتی که ناظر بر کمک به صنوف و کمک به برگزاری همایش پیش‌بینی شده مفاد برنامه پنجم توسعه مرتبط با این دو مورد تعیین گردد.

۳. بیشترین میزان کاهش اعتبارات، به برنامه توسعه فعالیت‌های قرآنی دانشجویان و خبررسانی (۳۰۲۸۴) اختصاص دارد که میزان آن ۲۱/۵- درصد می‌باشد البته قدر مطلق این کاهش به میزان ۹,۸۵۰ میلیون ریال است.

۴. از جوه مثبت لایحه ۱۳۹۴ در بخش رسانه و ارتباطات جمعی رشد ۶۶ در صدی اعتبارات عمرانی این حوزه است که در دو برنامه خلاصه می‌شود: برنامه رسانه‌های دیداری و شنیداری (۳۰۲۰۴) و برنامه تأمین مراکز تولید و پخش رسانه‌های دیداری و شنیداری (۳۰۲۳۰).

۵. یکی از برنامه‌هایی که در لایحه ۱۳۹۴ با رشد منفی مواجه شده برنامه حمایت و ارتقای مطبوعات (۳۰۲۵۵) است با توجه به اینکه در سال آینده دو انتخابات در کشور برگزار خواهد شد کاهش اعتبارات این بخش که رابطه مستقیم با حیات رسانه‌های غیردولتی دارد محل تأمل است و با احکام مندرج در ماده (۱۰) قانون برنامه پنجم توسعه مغایرت خواهد داشت. البته این کاهش تنها به میزان ۲ درصد است.

۶. از دیگر نکات قابل توجه در لایحه بودجه سال ۱۳۹۴ حذف اعتبارات مرتبط به برنامه تولید خبر (۳۰۲۴۱) است در قانون بودجه سال ۱۳۹۳ میزان اعتبارات این برنامه ۲۱,۱۳۷ میلیون ریال بوده که دو دستگاه نهاد ریاست جمهوری و جهاد دانشگاهی اعتبارات آن را دریافت می‌کرده‌اند.

ب) در ردیف‌های متفرقه

۱. در جدول ۹ لایحه بودجه سال ۱۳۹۴، ردیف متفرقه ۱۲۸-۵۳۰۰۰۰ با عنوان اجرای وظایف صیانتی اجتماعی و فرهنگی در خصوص ارتباطات مبلغی معادل ۲۰۰ میلیارد تومان (تملك دارایی سرمایه‌ای)

برای وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات پیش‌بینی شده است. بررسی‌های به عمل آمده بیانگر آن است که این اعتبار به‌منظور اجرای فیلترینگ هوشمند و حمایت از تولید محتوا در این حوزه است. لذا پیشنهاد می‌شود عنوان این ردیف به‌گونه‌ای تعریف شود که هدف از اختصاص بودجه آن مشخص شود.

۲. در جدول ۹ لایحه بودجه ۱۳۹۴، ردیف متفرقه ۱۳۰-۵۳۰۰۰۰، مبلغ ۴ میلیارد تومان اعتبار جاری برای توسعه بازی‌های رایانه‌ای برای وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی پیش‌بینی شده است. در سال‌های گذشته بخشی از این اعتبار به بنیاد بازی‌های رایانه‌ای اختصاص می‌یافت که در لایحه ۱۳۹۴ اثری از آن دیده نمی‌شود.

۳. در لایحه بودجه سال ۱۳۹۴ در جدول ۱۶ تعرفه‌های درآمدهای موضوع جدول ۵ به مبلغ ۴ میلیارد و ۲۰۰ میلیون تومان به‌عنوان درآمد عمومی از محل فروش هولوگرام برای وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی پیش‌بینی شده است.^۱

۴. مبلغ ۵,۰۰۰ میلیون ریال نیز به‌صورت هزینه‌ای برای «اتحادیه رادیو تلویزیون‌های اسلامی» در ردیف متفرقه ۳۹-۵۵۰۰۰۰ برای وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی پیش‌بینی شده است.

انطباق برنامه‌های حوزه رسانه و احکام برنامه پنجم

ماده (۳) قانون برنامه پنجم

بخش مأموریت‌های صدر ماده (۳) قانون برنامه پنجم به فعالیت‌های رسانه‌ای محول شده است در این ماده دولت موظف شده است تا حمایت‌های لازم را در «طراحی، تولید، توزیع، انتشار و صدور خدمات و محصولات... رسانه‌ای» از بخش غیردولتی اعم از حقیقی و حقوقی به عمل آورد. این ماده از برنامه پنجم جزء مواد پرمأموریت به شمار می‌رود بدین معنا که وظایف مندرج در این ماده در مقایسه با مواد دیگر حاوی مأموریت‌های بیشتر و دامنه شمول گسترده‌تری است، لذا انتظار بیشتری برای عطف توجه جدی به آن در لوایح بودجه وجود دارد، افزایش چشمگیر اعتبارات عمرانی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۴ از جهت هماهنگی با احکام مندرج در بندهای «الف» و «ب» ماده (۳) قانون برنامه پنجم که به موضوع حمایت لازم از تولید، طراحی، پخش و انتشار برنامه‌های هنری، رسانه‌ای و فرهنگی توسط

۱. جدول ۱۶ بند «۳۰» وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی (۱۳۰۴۲۲) به عنوان درآمد عمومی به میزان ۴۲۰۰۰ میلیون ریال درآمد.

فروش تمام‌نگاشت (هولوگرام) بابت تکثیر محصولات فرهنگی از طریق حامل‌های دیجیتال	
بازی‌های رایانه‌ای خارجی	۲۰۰۰ ریال
بازی‌های رایانه‌ای داخلی	۵۰۰ ریال
بسته نرم‌افزارهای خارجی	۸۰۰ ریال
بسته نرم‌افزارهای داخلی	۳۰۰ ریال
فیلم سینمایی داخلی و خارجی	۱۲۰ ریال
موسیقی داخلی و خارجی	۱۲۰ ریال

بخش غیردولتی تأکید می‌کند همگرایی داشته و تحقق اهداف فوق را با در صورت تخصیص بهینه به همراه خواهد داشت.

بند «ب» ماده (۹) برنامه پنجم توسعه

در بند «ب» ماده (۹) نیز دولت مکلف شده از تأسیس شهرک‌های سینمایی، تلویزیونی و رسانه‌ای و اداره آنها حمایت‌های مالی و حقوقی نماید. بنابراین مطابق دو ماده فوق حمایت‌های لازم و حمایت‌های مالی و حقوقی در زمینه‌های مشخص شده تکلیف برنامه‌ای دولت بوده است.

ماده (۱۰) قانون برنامه پنجم توسعه

در ماده (۱۰) نیز برای نیل به سه هدف، یکی ساماندهی فضای رسانه‌ای کشور و دوم مقابله با فرهنگ بیگانه و جرائم و ناهنجاری‌های رسانه‌ای در چارچوب سیاست و ضوابط مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی و سوم فراهم آوردن زمینه بهره‌برداری حداکثری از ظرفیت رسانه‌ای، دولت مکلف است اقدامات قانونی را در موارد مشخص انجام دهد که نه در عناوین برنامه‌ها و نه در نحوه پیش‌بینی اعتبارات به تکالیف فوق توجه نشده و افزایش اعتبارات جاری در غالب موارد در حد افزایش سنواتی حقوق و دستمزد کمکی به پیشبرد تکالیف مندرج در احکام برنامه نخواهد کرد.

در مجموع در ماده (۱۰) قانون برنامه پنجم، احکام حائز اهمیتی وجود دارد که در لایحه بودجه سال ۱۳۹۴ به‌طور روشن قابل ردیابی نیستند این احکام عبارتند از:

- تهیه و تنظیم نظام جامع رسانه‌ها (بند «الف»)،

- تقویت رسانه‌های ماهواره‌ای همسو (بند «ب»).

فراهم کردن زمینه لازم برای استفاده از ظرفیت رسانه‌ای کشور (صدر ماده).

- به‌طور کل در قانون برنامه پنجم دو تکلیف اساسی برای دولت در حوزه رسانه وجود دارد:

الف) حمایت

ب) انجام اقدامات قانونی لازم

انتظارات مرتبط با برنامه‌های حوزه رسانه

علی‌رغم تدوین چندین برنامه توسعه در کشور، با ملاحظه تحولات سریع و روزافزون و تغییر اولویت‌های برنامه‌ها، شرح برنامه‌های حوزه رسانه در لوایح بودجه تغییر نیافته است و لازم است که شرح برنامه‌های رسانه در لوایح بودجه نیز به تناسب اولویت‌های برنامه‌های توسعه تغییر یابد. از این‌رو انتظار می‌رود که اولاً عناوین برنامه‌ها براساس تکالیف برنامه اصلاح و ثانیاً ساماندهی اعتبارات براساس مأموریت‌ها و احکام برنامه انجام گیرد.

با توجه به محدودیت منابع موجود و عدم پیوند منطقی بین برنامه پنجم و لایحه بودجه سال ۱۳۹۴ برای تکمیل گام‌هایی که دولت در این لایحه برداشته است و نیز با توجه به مخاطرات و فرصت‌هایی که رسانه‌ها در سال ۱۳۹۴ با آن مواجه هستند لازم است دولت به‌وضوح مشخص کند در موارد زیر چه راهبردی را دنبال می‌کند و میزان اعتبارات در نظر گرفته شده برای دستیابی به محورهای زیر را در لایحه بودجه به‌طور شفاف معین نماید: ۱. حمایت از تولید محتوا در فضای مجازی، ۲. حمایت از تأسیس شهرک‌های سینمایی، تلویزیونی و رسانه‌ای، ۳. نظارت و پالایش محتوا در فضای مجازی، ۴. مقابله با رسانه‌های معارض خارجی، ۵. ارتقای آگاهی، دانش و مهارت رسانه‌ای، ۶. تقویت رسانه‌های اینترنتی و ماهوارای همسو.

نتیجه‌گیری

۱. بررسی‌های به عمل آمده در لایحه بودجه سال ۱۳۹۴ نشان می‌دهد دولت در این لایحه جهت‌گیری عملیاتی داشته و در حوزه رسانه نیز گام‌هایی برداشته است. این تلاش‌ها در حوزه رسانه به جابجایی اعتبارات برخی برنامه‌ها، مانند دیون و بازخريد کارکنان و هزینه‌های مرتبط به بازنشستگان دولت و مانند آن منتهی شده و حال آنکه در برنامه‌ای مانند هدایت تبلیغات و اطلاع‌رسانی (۳۰۲۷۲) که اعتبارات آن به میزان ۲۹۴ درصد نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۹۳ رشد داشته علی‌رغم اینکه شرح اقدامات آن هم در پیوست ۴ لایحه آمده ولی روشن نیست که به طور مشخص قرار است این اعتبارات برای کمک به تحقق کدام مفاد قانون برنامه پنجم صرف شود و نگرانی از اینکه این اعتبارات برای خدمات عمومی مفیدی مانند ارتقای توانایی‌های رسانه‌ای شهروندان مصروف نگردد همچنان وجود دارد.

۲. برای تکمیل گام‌هایی که دولت در این لایحه برداشته است و با توجه به مخاطرات و فرصت‌هایی که رسانه‌ها در سال ۱۳۹۴ با آن مواجه هستند لازم است دولت به‌وضوح مشخص کند در موارد زیر چه راهبردی را دنبال می‌کند و میزان اعتبارات در نظر گرفته شده برای دستیابی به محورهای زیر را در لایحه بودجه به‌طور شفاف معین نماید: ۱. حمایت از تولید محتوا در فضای مجازی، ۲. حمایت از تأسیس شهرک‌های سینمایی، تلویزیونی و رسانه‌ای، ۳. نظارت و پالایش محتوا در فضای مجازی، ۴. مقابله با رسانه‌های معارض خارجی، ۵. ارتقای آگاهی، دانش و مهارت رسانه‌ای، ۶. تقویت رسانه‌های اینترنتی و ماهواره‌ای همسو.

۳. با توجه به اینکه تشکیل شورای عالی فضای مجازی برای راهبری فضای مجازی کشور توسط مقام معظم رهبری ضروری تشخیص داده شده است ولی ردپای این شورا از منظر بودجه و منابع مالی در لایحه بودجه ۱۳۹۴ روشن نیست، از این‌رو ضروری است این ابهامات در لایحه برطرف شود.

۴. با توجه به ضرورت راه‌اندازی سامانه‌های نوین ارتباطی از جمله رسانه‌های تعاملی مانند IPTV و با توجه به اینکه در سرفصل‌های عمرانی سازمان صداوسیما برای راه‌اندازی سیستم فوق‌طرحی وجود ندارد و در ابلاغیه جدید مقام معظم رهبری پیوست حکم انتصاب رئیس جدید سازمان مذکور نیز به این موضوع تأکید شده به‌نظر می‌رسد برای دستیابی به اهداف فوق‌ضروری است از محل سرجمع اعتبارات عمرانی صداوسیما طرح «راه‌اندازی و گسترش رسانه‌های تعاملی» در ذیل برنامه‌های عمرانی صداوسیما افزوده شود.

پیوست

جدول تصویر کلی از دستگاه‌هایی که از برنامه‌های حوزه رسانه‌های جمعی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۴ اعتبار دریافت کرده‌اند در مقایسه با دستگاه‌هایی که در قانون بودجه سال ۱۳۹۳ از اعتبارات این برنامه‌ها دریافت کرده‌اند (میلیون ریال)

ردیف	شماره طبقه‌بندی	عنوان برنامه	قانون سال ۱۳۹۳		لایحه سال ۱۳۹۴	
			نام دستگاه یا دستگاه‌ها	میزان اعتبار	نام دستگاه یا دستگاه‌ها	میزان اعتبار
۱	۳۰۲۰۴	برنامه‌های رسانه‌های دیداری و شنیداری	وزارت امور اقتصادی و دارایی ۳-۱۱۰۰۰۰	۵,۲۴۷	وزارت امور اقتصادی و دارایی ۳-۱۱۰۰۰۰	۵۲۴۰
			اعتبارات استانی	۳۴۶,۴۳۳		
۲	۳۰۲۲۱	برنامه تولید و انتشار خبر	سازمان خبرگزاری جمهوری اسلامی	۴۶۳,۴۰۰	سازمان خبرگزاری جمهوری اسلامی	۵۷۸,۰۰۰
			نهاد ریاست جمهوری	۴۵۰	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	۵۰,۰۰۰
۳	۳۰۲۲۵	برنامه پخش سیما	سازمان صداوسیما جمهوری اسلامی ایران	۲,۸۰۶,۰۰۰	سازمان صداوسیما جمهوری اسلامی ایران	۳,۲۱۸,۸۰۰
			سازمان صداوسیما جمهوری اسلامی ایران	۷۷۹,۰۰۰	سازمان صداوسیما جمهوری اسلامی ایران	۹۴۰,۰۰۰
۴	۳۰۲۲۶	برنامه پخش صدا	سازمان صداوسیما جمهوری اسلامی ایران	۱۹۹,۲۰۰	سازمان صداوسیما جمهوری اسلامی ایران	۲۲۰,۰۰۰
			سازمان صداوسیما جمهوری اسلامی ایران	۹۳۳,۵۳۱	سازمان صداوسیما جمهوری اسلامی ایران	۱,۳۴۶,۶۱۰
۵	۳۰۲۲۸	برنامه تأمین برنامه‌های خارجی و داخلی	سازمان خبرگزاری جمهوری اسلامی	۱۱,۴۱۰	سازمان خبرگزاری جمهوری اسلامی	۲۳,۴۶۴
			نهاد ریاست جمهوری	۳۴۲	-	-
۶	۳۰۲۳۰	برنامه تأمین مراکز تولید و پخش رسانه‌های دیداری و شنیداری	سازمان صداوسیما جمهوری اسلامی ایران	۳,۲۵۴,۹۶۰	سازمان صداوسیما جمهوری اسلامی ایران	۳,۴۵۶,۳۶۰
			سازمان صداوسیما جمهوری اسلامی ایران	۷۴۷,۰۰۰	سازمان صداوسیما جمهوری اسلامی ایران	۸۵۰,۰۰۰
۷	۳۰۲۴۱	برنامه تولید خبر	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	۸۳۱,۳۱۰	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	۸۱۱,۸۶۵
			سازمان تبلیغات اسلامی	۲۰,۷۷۲	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	۱۷,۰۰۰
۸	۳۰۲۴۲	برنامه تولید سیما	سازمان صداوسیما جمهوری اسلامی ایران	۴۹,۶۰۰	سازمان تبلیغات اسلامی	۸۰,۷۴۹
			سازمان صداوسیما جمهوری اسلامی ایران		سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی	۸۷,۳۰۰
۹	۳۰۲۴۳	برنامه تولید صدا	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی		وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	
			وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی		وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	
۱۰	۳۰۲۵۵	برنامه حمایت و ارتقای مطبوعات	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی		وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	
			وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی		وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	
۱۱	۳۰۲۷۲	برنامه هدایت تبلیغات و اطلاع‌رسانی	سازمان تبلیغات اسلامی		سازمان تبلیغات اسلامی	
			سازمان تبلیغات اسلامی		سازمان تبلیغات اسلامی	

لایحه سال ۱۳۹۴		قانون سال ۱۳۹۳		عنوان برنامه	شماره طبقه‌بندی	ردیف
میزان اعتبار	نام دستگاه یا دستگاه‌ها	میزان اعتبار	نام دستگاه یا دستگاه‌ها			
۱۶۷,۳۴۷	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	۱۷۳,۲۸۳	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	برنامه ساماندهی و توسعه رسانه‌ها و فعالیت‌های فرهنگی دیجیتال	۳۰۲۸۳	۱۲
۱۶۴,۱۷۱	سازمان تبلیغات اسلامی	۱۴۵,۵۲۵	سازمان تبلیغات اسلامی			
۳۶,۱۰۶	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	۱,۵۰۰	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	برنامه توسعه فعالیت‌های قرآنی دانشجویان و خبررسانی قرآنی	۳۰۲۸۴	۱۳
		۴۴,۴۵۶	جهاد دانشگاهی			
۵۶۰,۰۰۰	سازمان صداوسیما جمهوری اسلامی ایران	۵۰۱,۰۶۶	سازمان صداوسیما جمهوری اسلامی ایران	برنامه بهره‌برداری از تأسیسات و تجهیزات فنی و تولید و پخش	۳۰۲۹۰	۱۴

منابع و مأخذ

۱. قانون بودجه سال ۱۳۹۳، انتشارات معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور.
۲. لایحه بودجه سال ۱۳۹۴، انتشارات معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور.
۳. قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۹/۱۰/۱۵، اداره کل تدوین قوانین مجلس شورای اسلامی، بهمن‌ماه ۱۳۸۹.
۴. گزارش بودجه پیشنهادی سال ۱۳۹۴ سازمان صداوسیما جمهوری اسلامی ایران، معاونت اداری و مالی، اداره کل بودجه، مهرماه ۱۳۹۳.
۵. گزارش معاونت برنامه‌ریزی، پشتیبانی و منابع انسانی مرکز ملی فضای مجازی، ۱۳۹۳/۹/۲۳.
۶. گزارش اجمالی از توجیحات بودجه وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در سال ۱۳۹۴، دفتر برنامه و بودجه وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، پاییز ۱۳۹۳.
۷. گزارش عارضه‌یابی وضعیت بودجه شورای نظارت بر سازمان صداوسیما، شورای نظارت بر سازمان صداوسیما، آذرماه ۱۳۹۳.

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شماره مسلسل: ۱۴۰۶۲

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۴ کل کشور ۱۷. بخش رسانه و ارتباطات جمعی

نام دفتر: مطالعات فرهنگی (گروه رسانه و ارتباطات جمعی)

تهیه و تدوین: سیدعلی محسنیان

همکاران: سمیرا عسگرنژاد، مهدی ادیبان

ناظر علمی: سینا کلهر

متقاضی: کمیسیون برنامه، بودجه و محاسبات

ویراستار تخصصی: _____

ویراستار ادبی: _____

واژه‌های کلیدی: _____

تاریخ انتشار: ۱۳۹۳/۹/۲۹